

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/201/176/95

NASTROJE SPOŁECZNE MIĘDZY I A II TURĄ WYBORÓW PREZYDENCCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD'95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Kampania prezydencka wpłynęła na poprawę nastrojów społecznych. Już w październiku nastąpił znaczny wzrost społecznego optymizmu, natomiast w listopadzie, po ogłoszeniu wyników I tury głosowania¹, nastroje jeszcze się polepszyły. Może to oznaczać, że wybory prezydenckie budzą nadzieję na poprawę sytuacji w kraju. Równie wysoki poziom nastrojów odnotowaliśmy w okresie wyborów parlamentarnych '93.

Ocena rozwoju sytuacji w kraju

Po październikowym wzroście nastrojów, w pierwszej połowie listopada odsetek osób uważających, że sytuacja w kraju zmierza w dobrym kierunku zwiększył się w ciągu miesiąca o 7 punktów procentowych. Tym samym nastroje społeczne zbliżyły się do najwyższego, odnotowanego przez nas poziomu z listopada '93 (po wyborach parlamentarnych). Warto podkreślić, że po raz pierwszy od tamtego okresu oceny negatywne nie przeważają nad pozytywnymi.

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X(1)	X(2)	X(3)	XI
	'94	'95												
W dobrym	26	28	18	23	26	29	26	29	27	27	34	33	37	41
W złym	59	55	68	61	58	54	54	49	54	53	45	45	43	39
Trudno powiedzieć	15	17	14	16	16	17	20	22	19	20	21	22	20	21

(1) - realizacja w dniach: 6-10 X; (2) - realizacja w dniach: 19-23 X ; (3) - realizacja w dniach: 26-29 X

Interesujące, że mimo ogólnej poprawy nastrojów, rozstrzygnięciu I tury wyborów towarzyszył spadek optymizmu wśród młodzieży. Niemal nie zmieniła się ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju wśród respondentów oceniających swoje warunki materialne jako złe, deklarujących poglądy lewicowe, nie biorących udziału w praktykach religijnych oraz w

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (66) zrealizowano w dniach 9-12 listopada '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1254).

elektoracie Aleksandra Kwaśniewskiego. Osoby, które dwa tygodnie przed I turą² zamierzały oddać swój głos na lidera SLD, oceniały kierunek rozwoju sytuacji w kraju podobnie jak wszyscy Polacy. Natomiast po rozstrzygnięciu I tury nastroje jego wyborców były nieco gorsze. Nie można stwierdzić jednoznacznie, ale pewien wpływ mogło tu mieć przekonanie części tego elektoratu, że to Lech Wałęsa, a nie ich kandydat wygra wybory.

W pierwszej połowie listopada znacznie wzrósł optymizm wśród osób deklarujących poglądy prawicowe, kadry kierowniczej, inteligencji, prywatnych przedsiębiorców, pracowników sektora prywatnego i spółdzielczego oraz wśród zwolenników Lecha Wałęsy. Elektorat urzędującego prezydenta był znacznie bardziej optymistyczny niż pozostali Polacy już przed rozstrzygnięciem I tury. Po ogłoszeniu jej wyników nastroje osób, które na niego głosowały, poprawiły się jeszcze bardziej. W elektoracie tym przeważała wiara w zwycięstwo swojego kandydata.

Oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju wśród osób, które głosowały w I turze na Jacka Kuronia i Jana Olszewskiego, były przed wyborami podobne jak wśród ogółu i - mimo przegranej tych kandydatów - poprawiły się po wyborach.

Tabela 2. Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju w poszczególnych elektoratach

w procentach

Elektoraty kandydatów	W dobrym		W złym		Trudno powiedzieć	
	Deklarujący poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze	Deklarujący poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze	Deklarujący poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze
Ogółem	34	41	45	39	21	21
Aleksander Kwaśniewski	37	35	50	47	14	18
Lech Wałęsa	44	53	34	29	22	18
Jacek Kuroń	32	40	52	35	15	26
Jan Olszewski	33	37	53	40	14	23

Wśród osób, które w II turze zamierzały oddać swój głos na jednego z kandydatów, odsetki zadowolonych i niezadowolonych z kierunku rozwoju sytuacji w kraju były niemal jednakowe jak w elektoratach Aleksandra Kwaśniewskiego i Lecha Wałęsy z I tury.

² Badanie "Omnibus II" zrealizowano w dniach 19-23 października '95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1311).

Oceny różnych sfer życia publicznego

Ogólna poprawa nastrojów społecznych, towarzysząca wyborom prezydenckim i poprzedzającej je kampanii wyborczej, wiąże się przede wszystkim ze zmianą ocen sytuacji politycznej. O 11 punktów procentowych zmniejszył się odsetek niezadowolonych z niej, jednocześnie zaś o 12 punktów wzrósł odsetek respondentów oceniających ją ambiwalentnie. Najbardziej niezadowolone z obecnej sytuacji politycznej są osoby w wieku 35-44 lata, mieszkańcy wielkich miast, regionu południowo-wschodniego, uczniowie i studenci.

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
Dobra	6	7	5	2	5	6	6	8	9	7	7	7	10
Ani dobra, ani zła	38	39	32	26	34	38	40	34	38	39	33	36	48
Zła	45	44	53	64	53	46	45	47	40	40	48	44	33
Trudno powiedzieć	11	10	10	8	8	10	9	11	14	14	12	12	9

Kampania wyborcza nie wpłynęła na zmianę ocen sytuacji gospodarczej w kraju, choć - co trzeba podkreślić - odnotowane w ostatnich miesiącach opinie należą do najlepszych od 1990 roku. Najbardziej niezadowolone z obecnej sytuacji gospodarczej są osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, a także pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy, osoby osiągające niskie dochody, o orientacji lewicowej lub nie określające jednoznacznie swoich poglądów.

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94			'95										
Dobra	8	7	9	9	8	7	9	11	10	14	12	12	13	12
Ani dobra, ani zła	32	34	33	38	34	36	35	38	36	38	40	35	39	41
Zła	54	54	52	47	54	53	52	46	48	42	41	44	41	44
Trudno powiedzieć	7	5	5	5	5	5	5	5	6	7	7	9	7	3

Nie uległy również zmianie oceny sytuacji w zakładach pracy badanych.

Tabela 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
N=	632	554	552	588	606	563	596	595	551	518	573	568	600
Dobra	31	29	34	30	31	32	31	32	32	36	32	33	33
Ani dobra, ani zła	31	31	26	33	28	31	35	27	31	26	34	31	29
Zła	36	37	37	35	39	35	33	39	33	36	32	32	34
Trudno powiedzieć	2	3	3	2	2	2	2	2	3	2	3	3	4

Oceny sytuacji rodziny respondenta oraz własnych warunków materialnych także pozostały na niemal nie zmienionym poziomie. Nieznacznie zwiększył się odsetek źle oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego.

Tabela 6. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
Dobrze	15	15	16	17	17	17	17	19	21	20	18	19	20
Ani dobrze, ani źle	54	54	55	54	54	54	58	53	53	56	54	55	56
Źle	31	30	28	30	29	28	25	27	27	24	27	26	24
Trudno powiedzieć	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 7. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego. Czy są one:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X(1)	X(2)	X(3)	XI
	'94		'95											
Dobre	15	17	15	17	17	19	18	19	18	16	19	17	22	17
Ani dobre, ani złe	43	44	45	45	44	49	45	46	44	47	46	42	43	45
Złe	42	39	39	39	39	32	37	35	38	36	34	40	35	38

(1) - realizacja w dniach: 6-10 X; (2) - realizacja w dniach: 12-17 X; (3) - realizacja w dniach: 19-23 X

Prognozy

Zbliżający się moment wyboru głowy państwa spowodował, że Polacy wiązali z wyborami nadzieję na poprawę przyszłej sytuacji w Polsce. Odsetek tych, którzy uważają, że sytuacja w kraju się poprawi, wzrósł o 8 punktów procentowych, jednocześnie zmniejszył się o 6 punktów odsetek osób pesymistycznie przewidujących sytuację w ciągu najbliższego roku.

Tabela 8. A jak Pan(i) sądzi, jak to będzie w ciągu najbliższego roku? Czy spodziewa się Pan(i), że sytuacja w Polsce - ogólnie rzecz biorąc - poprawi się, pogorszy się czy też nie zmieni się?

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X (1)	X (2)	XI
	'94	'95											
Poprawi się	20	20	16	21	20	18	18	20	18	19	19	22	27
Nie zmieni się	44	45	42	49	49	50	49	49	48	48	51	48	45
Pogorszy się	27	26	32	21	22	23	22	20	21	18	16	14	10
Trudno powiedzieć	9	9	11	9	9	9	11	11	13	15	14	15	18

(1) - realizacja w dniach: 6-10 X; (2) - realizacja w dniach: 19-23 X

Interesujące, że zarówno w przypadku oceny obecnej sytuacji w kraju, jak i prognoz, najbardziej optymistyczni są wyborcy Lecha Wałęsy. Przed wyborami poziom optymizmu co do przewidywań był w obrębie elektoratu urzędującego prezydenta zbliżony do poziomu optymizmu wśród wyborców Aleksandra Kwaśniewskiego. Rozstrzygnięcie I tury, korzystne dla obydwu kandydatów, wpłynęło jednak na znaczne zwiększenie się w elektoracie Lecha Wałęsy odsetka osób uważających, że sytuacja w Polsce w ciągu najbliższego roku poprawi się i zmniejszenie się tego odsetka wśród wyborców lidera SLD. Jednocześnie w elektoracie Lecha Wałęsy liczba osób pesymistycznie postrzegających przyszłość kraju zmniejszyła się, natomiast wśród zwolenników Aleksandra Kwaśniewskiego pozostała niemal taka sama.

Tabela 9. Prognozy sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku w poszczególnych elektoratach

w procentach

Elektoraty kandydatów	Poprawi się		Nie zmieni		Pogorszy się		Trudno powiedzieć	
	Poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze	Poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze	Poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze	Poparcie w II poł. X	Osoby, które oddały głos w I turze
Ogółem	22	27	49	45	14	10	15	18
Aleksander Kwaśniewski	26	23	50	49	9	10	16	18
Lech Wałęsa	28	35	48	39	13	7	12	19
Jacek Kuroń	22	25	54	55	12	8	13	12
Jan Olszewski	22	36	48	37	25	14	5	12

Poprawiły się, choć w nieco mniejszym stopniu niż przewidywania sytuacji ogólnej, prognozy rozwoju sytuacji politycznej i gospodarczej. Znalazło to wyraz w pięciopunktowym wzroście odsetka osób sądzących, że w ciągu najbliższego roku poprawi się sytuacja polityczna w Polsce. Także odsetek osób przewidujących korzystny rozwój sytuacji gospodarczej zwiększył się o 5 punktów. Prognozy dotyczące rozwoju sytuacji politycznej są najlepsze wśród młodzieży do 24 roku życia, mieszkańców wielkich miast oraz osób o poglądach prawicowych. Natomiast najbardziej optymistyczni co do rozwoju sytuacji gospodarczej są badani w wieku średnim (35-54 lata), z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowani, oceniający własne warunki materialne jako dobre, a także osoby nie uczestniczące w praktykach religijnych i zdecydowanie deklarujące swoje poglądy - zarówno lewicowe, jak i prawicowe.

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
Poprawi się	17	18	17	22	23	24	23	19	24	20	20	22	27
Nie zmieni się	50	46	44	39	47	50	47	47	44	44	43	45	42
Pogorszy się	15	18	22	21	15	14	16	14	12	13	12	9	8
Trudno powiedzieć	18	18	17	18	16	13	14	20	20	23	25	24	23

Tabela 11. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
Poprawi się	23	23	24	25	26	26	26	25	29	25	25	27	33
Nie zmieni się	46	41	45	42	44	47	48	47	47	43	45	44	41
Pogorszy się	18	20	19	20	16	18	16	14	12	14	11	10	7
Trudno powiedzieć	13	16	12	14	14	9	11	14	13	18	18	19	19

Kampania wyborcza nie miała pozytywnego wpływu na opinie o przyszłości zakładów pracy badanych. W ostatnich miesiącach przewidywania w tym zakresie nieznacznie się pogorszyły (spadek odsetka opinii pozytywnych o 4 punkty).

Tabela 12. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
N=	636	556	560	589	607	571	602	601	551	515	573	565	600
Poprawi się	24	20	23	23	22	26	22	21	25	29	26	30	26
Nie zmieni się	45	47	50	50	45	47	46	46	45	43	41	44	48
Pogorszy się	19	20	14	17	20	18	19	22	18	13	15	13	11
Trudno powiedzieć	12	13	14	10	12	9	13	11	11	15	18	13	15

Poprawiły się natomiast przewidywania dotyczące sytuacji rodzin respondentów. Przyszłość swoją i swoich najbliższych najlepiej oceniają ludzie młodzi, uczniowie i studenci, kadra kierownicza i inteligencja, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy sfery budżetowej i sektora prywatnego, osoby dobrze sytuowane, badani o poglądach prawicowych.

Tabela 13. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	'94		'95										
Lepiej	17	17	19	19	20	19	17	18	22	17	20	20	25
Tak samo	39	43	42	47	47	48	49	45	48	46	46	48	46
Gorzej	23	22	21	22	22	20	21	22	20	21	20	15	13
Trudno powiedzieć	20	18	18	12	11	13	13	15	10	16	15	16	16

★

★

★

W tygodniu poprzedzającym wybór głowy państwa wskaźnik ogólnego optymizmu osiągnął najwyższy poziom od ostatnich wyborów parlamentarnych. Zwolennicy Lecha Wałęsy mieli zdecydowanie najlepsze opinie o kierunku rozwoju sytuacji w kraju już dwa tygodnie przed I turą, po jej rozstrzygnięciu zaś ich nastroje jeszcze się poprawiły. Natomiast opinie wyborców Aleksandra Kwaśniewskiego pogorszyły się po ogłoszeniu wyników I tury.

Różnice poziomu optymizmu, jakie zaznaczyły się między elektoratami obydwu kandydatów na prezydenta, są dość zaskakujące. Wydawać by się mogło, że w obliczu tego, iż

szanse Lecha Wałęsy i Aleksandra Kwaśniewskiego były w momencie badania bardzo zbliżone, nastroje wśród zwolenników obu kandydatów powinny być podobne. Prawdopodobnie to, że wyborcy urzędującego prezydenta wykazali większy optymizm, wiązało się z ich silniejszym przekonaniem o wygranej Lecha Wałęsy. Zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego w mniejszym stopniu byli pewni jego zwycięstwa. Ponadto po raz kolejny sympatycy nurtu postsolidarnościowego czuli się ponownie zjednoczeni wokół znaczącej dla tego ruchu postaci - symbolu.

Silnemu wzrostowi ogólnego wskaźnika optymizmu towarzyszy pewna poprawa ocen obecnej i przyszłej sytuacji politycznej. Zwiększył się także odsetek sądzących, że w ciągu najbliższego roku poprawi się sytuacja gospodarcza w kraju oraz odsetek optymistycznie postrzegających przyszłość swojej rodziny.

Jednocześnie jednak wzrosła liczba osób oceniających własne warunki materialne jako złe. Nie zmieniły się opinie badanych o obecnej sytuacji gospodarczej oraz oceny i prognozy sytuacji w ich zakładach pracy, a także opinie o obecnej sytuacji ich rodzin.

Mimo że wydarzenia polityczne skupiały niemal całkowicie uwagę mass mediów i wysuwały się zdecydowanie na pierwszy plan, analizy statystyczne³ pokazują, że na ogólną opinię o kierunku rozwoju sytuacji w kraju wpływają przede wszystkim oceny sytuacji gospodarczej i sytuacji rodzin respondentów. Zależność tę obserwowaliśmy już w poprzednich badaniach. Można więc sądzić, że rozbudzenie nadziei na poprawę ekonomicznej sfery życia ma znacznie większy wpływ na ogólne samopoczucie społeczeństwa niż emocje związane z wydarzeniami na scenie politycznej.

³ Zastosowano analizę regresji *stepwise*.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	39	21	1253
Płeć				
Mężczyźni	45	36	19	592
Kobiety	37	41	23	661
Wiek				
do 24 lat	41	40	18	171
25-34	43	31	26	225
35-44	45	38	17	282
45-54	42	40	17	207
55-64	41	34	25	164
65 lat i więcej	30	48	22	205
Miejsce zamieszkania				
Wieś	35	45	21	473
Miasto do 20 tys.	45	38	17	150
od 21 do 100 tys.	36	36	28	252
101-500 tys.	51	30	19	248
501 tys. i więcej mieszk.	48	37	14	131
Region				
Północny	46	36	18	157
Zachodni	35	43	22	145
Środkowozachodni	36	41	23	183
Środkowy	45	39	17	228
Wschodni	41	40	19	130
Południowo-wschodni	43	41	16	203
Południowo-zachodni	38	31	31	207
Wykształcenie				
Podstawowe	32	48	21	428
Zasadnicze zawodowe	36	39	25	357
Średnie	50	31	19	379
Wyższe	62	27	11	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	27	12	73
Prac. umysł. niż. szczebla	49	28	22	102
Pracownicy fiz. - umysł.	58	26	16	57
Robotnicy wykwalifikowani	46	33	22	154
Robotnicy niewykwalifik.	33	52	15	71
Rolnicy	34	48	18	79
Prywatni przedsiębiorcy	56	29	15	44
Bierni zawodowo				
Renciści	31	46	23	165
Emeryci	36	44	20	245
Uczniowie i studenci	39	30	31	66
Bezrobotni	33	46	21	103
Gospodynie domowe i inni	40	33	27	95
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	53	29	18	125
Sektor państwowy	42	40	18	146
Sektor prywatny	51	31	18	207
Spółdzielczość	44	29	27	27
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	34	48	18	177
125 - 199	31	40	30	167
200 - 274	34	44	22	328
275 - 324	41	39	19	175
325 i powyżej	55	29	16	348
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	52	21	477
Średnie	44	33	23	566
Dobre	64	23	13	210
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	36	21	71
Raz w tygodniu	40	39	21	705
Kilka razy w roku	41	37	22	335
W ogóle nie uczestniczy	43	40	16	142
Poglądy polityczne				
Lewica	37	44	19	240
Centrum	40	42	19	334
Prawica	55	29	16	400
Trudno powiedzieć	24	43	33	277

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	45	10	18	1254
Płeć					
Mężczyźni	28	44	12	16	593
Kobiety	25	47	8	20	661
Wiek					
do 24 lat	31	51	10	8	171
25-34	22	60	6	12	225
35-44	25	48	11	15	282
45-54	25	46	10	19	207
55-64	30	38	10	22	164
65 lat i więcej	29	27	11	33	205
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	44	11	19	473
Miasto do 20 tys.	26	48	12	14	150
od 21 do 100 tys.	25	48	8	20	252
101-500 tys.	29	47	9	14	248
501 tys. i więcej mieszk.	31	39	9	21	131
Region					
Północny	26	46	11	16	157
Zachodni	25	39	11	25	145
Środkowozachodni	22	53	7	19	183
Środkowy	25	48	10	16	228
Wschodni	26	41	12	21	130
Południowo-wschodni	32	42	11	16	204
Południowo-zachodni	29	46	9	16	207
Wykształcenie					
Podstawowe	24	38	10	27	428
Zasadnicze zawodowe	25	48	13	15	357
Średnie	29	51	7	12	380
Wyższe	34	45	11	11	89
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	28	60	7	5	73
Prac. umysł. niż. szczebla	27	58	5	10	102
Pracownicy fiz.- umysł.	34	49	10	7	57
Robotnicy wykwalifikowani	23	55	13	10	154
Robotnicy niewykwalifik.	15	52	11	22	71
Rolnicy	26	42	15	16	79
Prywatni przedsiębiorcy	28	54	11	8	45
Bierni zawodowo					
Renciści	25	37	8	30	165
Emeryci	32	28	12	28	245
Uczniowie i studenci	33	51	9	7	66
Bezrobotni	21	55	9	16	103
Gospodynie domowe i inni	28	43	8	21	95
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	30	52	8	10	125
Sektor państwowy	18	60	10	12	146
Sektor prywatny	29	49	11	11	208
Spółdzielczość	5	85	10	0	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	22	45	18	14	177
125 - 199	22	41	16	20	167
200 - 274	25	48	5	22	328
275 - 324	21	50	8	21	175
325 i powyżej	34	44	9	13	349
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	42	16	21	477
Średnie	28	48	6	17	566
Dobre	38	45	5	12	210
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	36	9	33	71
Raz w tygodniu	27	46	9	17	705
Kilka razy w roku	26	49	10	15	335
W ogóle nie uczestniczy	31	37	12	21	142
Poglądy polityczne					
Lewica	30	44	10	16	240
Centrum	22	54	12	12	334
Prawica	32	44	8	16	401
Trudno powiedzieć	21	39	10	30	277

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce. Czy jest ona: (%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	49	33	9	1252
Płeć					
Mężczyźni	12	48	35	4	593
Kobiety	8	49	30	13	659
Wiek					
do 24 lat	9	56	31	4	171
25-34	12	49	33	7	225
35-44	12	43	40	5	282
45-54	11	52	28	9	206
55-64	7	53	28	11	164
65 lat i więcej	7	42	32	18	204
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	49	31	11	473
Miasto do 20 tys.	10	48	34	8	150
od 21 do 100 tys.	8	49	34	9	251
101-500 tys.	11	51	31	6	247
501 tys.i więcej mieszk.	11	42	39	7	131
Region					
Północny	12	49	30	9	157
Zachodni	11	46	33	10	144
Środkowozachodni	6	50	32	11	182
Środkowy	10	49	33	9	228
Wschodni	13	47	26	15	130
Południowo-wschodni	9	45	41	4	204
Południowo-zachodni	10	53	31	6	207
Wykształcenie					
Podstawowe	6	47	32	15	427
Zasadnicze zawodowe	10	48	34	7	356
Średnie	13	50	33	4	380
Wyższe	12	53	30	5	89
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	44	39	3	74
Prac.umysł.niż.szczebla	12	54	30	4	102
Pracownicy fiz.- umysł.	13	34	42	11	57
Robotnicy wykwalifikowani	11	53	32	4	154
Robotnicy niewykwalifik.	5	54	32	9	71
Rolnicy	17	51	22	9	79
Prywatni przedsiębiorcy	12	43	43	2	45
Bierni zawodowo					
Renciści	7	42	38	12	163
Emeryci	9	45	31	15	245
Uczniowie i studenci	4	51	43	2	66
Bezrobotni	10	56	26	8	103
Gospodynie domowe i inni	9	53	27	11	95
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	13	51	31	5	125
Sektor państwowy	10	46	37	7	146
Sektor prywatny	13	47	35	5	208
Spółdzielczość	3	59	35	2	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	10	49	36	5	177
125 - 199	5	46	37	12	167
200 - 274	10	46	33	11	326
275 - 324	9	49	32	10	175
325 i powyżej	11	51	32	6	349
Ocena własnych war. mater.					
Złe	8	41	40	10	477
Średnie	9	54	28	8	564
Dobre	17	51	27	6	210
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	6	64	14	16	70
Raz w tygodniu	11	50	31	8	706
Kilka razy w roku	7	45	38	10	335
W ogóle nie uczestniczy	12	43	38	7	140
Poglądy polityczne					
Lewica	10	48	34	8	240
Centrum	9	51	36	4	334
Prawica	13	50	32	5	401
Trudno powiedzieć	7	44	29	20	277

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

	(%)				
	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	42	7	23	1251
Płeć					
Mężczyźni	30	41	10	20	593
Kobiety	25	43	6	27	658
Wiek					
do 24 lat	38	42	3	17	171
25-34	23	53	6	18	225
35-44	30	43	7	20	282
45-54	28	38	9	25	206
55-64	23	41	11	24	164
65 lat i więcej	22	33	8	37	203
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	46	7	24	473
Miasto do 20 tys.	28	40	9	23	150
od 21 do 100 tys.	30	36	8	27	251
101-500 tys.	26	44	8	22	246
501 tys. i więcej mieszk.	35	38	7	20	131
Region					
Północny	25	46	6	23	156
Zachodni	34	39	8	18	144
Środkowozachodni	29	39	7	25	182
Środkowy	25	44	5	26	228
Wschodni	21	38	6	35	130
Południowo-wschodni	26	48	11	16	204
Południowo-zachodni	30	38	9	23	207
Wykształcenie					
Podstawowe	23	38	8	31	426
Zasadnicze zawodowe	34	40	6	20	356
Średnie	27	48	6	19	380
Wyższe	22	43	16	18	89
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	21	49	12	19	74
Prac. umysł. niż. szczebla	23	55	5	17	102
Pracownicy fiz. - umysł.	37	43	2	18	57
Robotnicy wykwalifikowani	24	48	8	20	154
Robotnicy niewykwalifik.	31	47	6	16	71
Rolnicy	34	41	5	20	79
Prywatni przedsiębiorcy	27	39	5	30	45
Bierni zawodowo					
Renciści	27	36	6	31	162
Emeryci	26	32	13	29	245
Uczniowie i studenci	28	42	9	21	66
Bezrobotni	27	48	7	19	103
Gospodynie domowe i inni	32	39	3	26	95
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	27	50	8	15	125
Sektor państwowy	21	50	8	20	146
Sektor prywatny	30	43	5	22	208
Spółdzielczość	25	58	3	15	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	24	46	9	21	177
125 - 199	26	43	6	25	167
200 - 274	27	41	6	26	326
275 - 324	25	42	6	26	175
325 i powyżej	28	40	10	21	348
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	43	7	24	477
Średnie	28	41	8	23	563
Dobre	28	44	7	21	210
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	41	8	30	69
Raz w tygodniu	27	45	7	22	706
Kilka razy w roku	28	38	8	26	335
W ogóle nie uczestniczy	30	38	9	23	140
Poglądy polityczne					
Lewica	28	36	10	27	240
Centrum	24	51	9	16	334
Prawica	34	40	6	20	399
Trudno powiedzieć	20	39	6	35	277

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

	(%)					
	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób	
Ogółem	33	41	7	19	1251	
Płeć						
Mężczyźni	37	38	8	17	593	
Kobiety	28	44	6	22	658	
Wiek						
do 24 lat	34	47	3	16	171	
25-34	27	54	6	13	225	
35-44	37	42	7	15	282	
45-54	37	37	7	18	206	
55-64	33	38	9	21	164	
65 lat i więcej	27	29	8	35	204	
Miejsce zamieszkania						
Wieś	27	45	8	20	473	
Miasto do 20 tys.	36	42	5	17	150	
od 21 do 100 tys.	37	32	6	24	251	
101-500 tys.	34	44	7	15	246	
501 tys. i więcej mieszk.	39	41	5	16	131	
Region						
Północny	30	45	6	19	156	
Zachodni	39	40	6	15	145	
Środkowozachodni	32	41	7	20	182	
Środkowy	32	43	4	21	228	
Wschodni	31	34	8	27	130	
Południowo-wschodni	30	48	9	13	204	
Południowo-zachodni	35	36	6	22	207	
Wykształcenie						
Podstawowe	26	39	5	29	426	
Zasadnicze zawodowe	35	44	6	15	356	
Średnie	35	43	8	14	380	
Wyższe	47	34	8	12	89	
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	36	40	7	17	74	
Prac. umysł. niż. szczebla	34	45	7	14	102	
Pracownicy fiz.- umysł.	41	51	0	8	57	
Robotnicy wykwalifikowani	31	54	5	11	154	
Robotnicy niewykwalifik.	26	58	4	12	71	
Rolnicy	31	41	6	22	79	
Prywatni przedsiębiorcy	34	45	7	13	45	
Bierni zawodowo						
Renciści	31	34	6	29	162	
Emeryci	34	29	11	26	245	
Uczniowie i studenci	27	43	6	24	66	
Bezrobotni	40	42	8	10	103	
Gospodynie domowe i inni	31	40	4	25	96	
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	34	47	7	12	125	
Sektor państwowy	29	50	6	15	146	
Sektor prywatny	37	48	4	11	208	
Spółdzielczość	21	67	3	9	27	
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	26	47	7	20	177	
125 - 199	25	48	7	20	167	
200 - 274	32	42	6	19	327	
275 - 324	36	40	7	18	175	
325 i powyżej	36	37	7	19	348	
Ocena własnych war. mater.						
Źle	27	43	8	21	477	
Średnie	35	40	6	19	564	
Dobre	40	40	4	17	210	
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	22	41	8	29	69	
Raz w tygodniu	32	44	7	18	706	
Kilka razy w roku	34	39	7	20	335	
W ogóle nie uczestniczy	41	35	5	20	140	
Poglądy polityczne						
Lewica	40	33	6	21	240	
Centrum	31	49	6	14	334	
Prawica	37	41	7	15	399	
Trudno powiedzieć	22	40	7	31	277	

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:
1 - lepiej niż obecnie; 2 - tak samo jak obecnie; 3 - gorzej niż obecnie (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	46	13	16	1254
Płeć					
Mężczyźni	27	44	13	16	593
Kobiety	23	48	13	16	661
Wiek					
do 24 lat	31	49	8	12	171
25-34	26	49	12	13	225
35-44	29	46	11	14	282
45-54	22	44	16	18	207
55-64	20	46	19	15	164
65 lat i więcej	19	44	12	26	205
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	49	12	18	473
Miasto do 20 tys.	29	46	11	14	150
od 21 do 100 tys.	18	43	15	25	251
101-500 tys.	32	45	13	11	248
501 tys.i więcej mieszk.	34	48	14	4	131
Region					
Północny	36	39	13	12	157
Zachodni	25	39	14	22	145
Środkowozachodni	23	51	10	17	183
Środkowy	27	48	13	13	228
Wschodni	18	43	17	22	130
Południowo-wschodni	18	57	14	14	204
Południowo-zachodni	27	43	11	19	207
Wykształcenie					
Podstawowe	22	44	12	23	427
Zasadnicze zawodowe	27	43	14	16	357
Średnie	26	50	14	10	380
Wyższe	27	52	10	11	89
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	25	51	10	14	74
Prac.umysł.niż.szczebla	30	50	9	11	102
Pracownicy fiz.- umysł.	22	57	11	10	57
Robotnicy wykwalifikowani	25	48	15	12	154
Robotnicy niewykwalifik.	27	42	11	19	71
Rolnicy	21	42	17	20	79
Prywatni przedsiębiorcy	24	39	14	22	45
Bierni zawodowo					
Renciści	26	41	12	21	165
Emeryci	20	44	16	20	245
Uczniowie i studenci	25	54	5	15	66
Bezrobotni	30	46	13	11	103
Gospodynie domowe i inni	25	46	13	16	96
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	20	50	12	18	125
Sektor państwowy	19	55	14	13	146
Sektor prywatny	36	43	9	12	208
Spółdzielczość	28	37	28	6	27
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	22	48	13	16	177
125 - 199	24	42	18	16	167
200 - 274	26	43	12	19	328
275 - 324	21	54	13	11	175
325 i powyżej	27	49	11	14	349
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	41	17	19	477
Średnie	25	50	10	14	566
Dobre	27	49	9	14	210
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	54	13	17	71
Raz w tygodniu	22	50	12	16	706
Kilka razy w roku	29	40	14	17	335
W ogóle nie uczestniczy	34	37	12	17	142
Poglądy polityczne					
Lewica	28	41	14	18	240
Centrum	25	50	13	12	334
Prawica	29	50	11	11	401
Trudno powiedzieć	17	41	14	28	277